

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 130. Si quis nesciens numerum determinatum dixerit, seci hoc toties, plùs minùs, vel toties circiter, & postea certò resciat, quoties determinatè, vel se sæpius fecisse, an obligetur iterum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

molesta Confessarii interrogatione se eximant, hinc etiam cum talibus melius facit Confessarius, si ipsemet intellecto modo vivendi & frequentia peccandi v. g. per unam septimanam, ac diuturnitate temporis, quo ita peccare soliti fuerunt, ex his conjiciat seu apud se colligat numerum: quod tamen non tenet universaliter, uti rectè monet *Dicast. d. 9. n. 57.*, nam sæpe fit, ut uno tempore plùs peccarint quàm alio, de quo etiam erunt interrogandi, sed semper cum discretione, ne nimium crucientur, & confessio fiat valde odiosa. *Confessarius mediocriter doctus*, inquit *Less. in Auët. V. Confessio cas. 10. si non sit scrupulosus, non habet in his magnas difficultates, sed scrupulosus, etsi sit doctissimus, ubique harebit eritque anxius.*

Q. 130. Si quis nesciens numerum determinatum 936 dixerit, feci hoc toties, plùs minùs, vel toties circiter, & postea certò resciat, quoties determinatè, vel se fecisse sapiùs, an obligetur iterum confiteri hunc determinatum vel majorem numerum certò agnatum. R. Non obligari, secundùm dicta n. 616. dummodo hic numerus determinatus vel major fuerit sufficienter significatus per tò plùs minùs sive circiter: Cur autem confessus peccatum ut dubium, si postea agnoscat ut certum, teneatur iterum confiteri ut certum, disparitatem dedidit illo n. 616. Tota hìc difficultas est, quousque illæ particulæ, plùs minùs vel circiter, se extendant, de quo sunt variæ sententiæ, nam

§. 1. *J. Sanch. & alii apud Dianam p. 3. t. 4. 937.* R. 94. dicunt nunquam significare plùs, quàm duo vel tria ultra numerum expressum: Alii, non ultra quatuor, alii non ultra quinque, uti refert *Dicast. d. 9. n. 116.* Alii cum *Stoz l. 1. p. 1.*

n. 99. non ultra decem, quantumcunque magno numero addantur, sed hi nimis rigide loquuntur, quia particulae illae significant comparative ad numerum, cui adduntur, ergo male ponitur una absoluta mensura etiam respectu cujuscunque magni numeri.

938. §. 2. Alii apud *Dicast.* n. 115. dicunt extendi posse ad quartam partem: *Tamm.* q. 7. n. 45. citans *Sot.* & *Valen.* dicit, si fecerit trigiesies, satis esse, si dixerit, vigesies circiter. *Verricel.* universaliter putat extendi posse etiam ad dimidium: sed hi videntur nimis laxè loqui, quia si quis promittat alteri quadringentos circiter ducatos, nemo dicet satisfacere, si det trecentos, multò minùs si ducentos.
939. §. 3. Alii cum *Menochio* apud *Dicast.* n. 121. restringunt præcisè ad quinque in centum, sed hi in parvo numero sunt nimis rigidi, nam secundum omnes satisfecit, qui bonâ fide nesciens dixit, centies circiter, quamvis ex reperta scedula, in quâ notarât, postea resciat se fecisse centies & sexies; E contra in numero magno regula illa est nimis laxa, nam quinque millia videntur nimium respectu centum millium, & tamen non desunt nisi quinque in centum, hinc
940. §. 4. Hæc unica regula videtur tenenda, ut quando excessus est parvus, vel absolute in se, vel saltem respectu magnæ summæ, quæ exprimitur, tum censeatur sufficienter explicatus per illas particulas & inclusus in numero expresso: Quò autem numerus expressus est minor, etiam excessus debet esse minor; quò numerus est major, potest excessus esse major; attamen sine proportionem arithmetica, sed tantum cum aliqua proportionem quasi geometrica secundum judi-

judicium prudentum, quamdiu nempe parvus excessus cenſetur quaſi abſorberi in numero majori expreſſo. Sic parvi exceſſus videntur eſſe unum reſpectu quatuor, duo reſpectu decem, tria reſpectu viginti, quatuor reſpectu quadraginta, ſex vel etiam novem reſpectu centum, uti cum aliis tenet *Sporer* à n. 446. Unde ſecundum *Dicaſt.* n. 119. & *Bosco* ſ. 8. n. 154. ſi dixiſti, ter circiter, & feceras quater, ſatiſfeciſti, quia licet unum ſit tertia pars trium, tamen eſt aliquid in ſe parvum. Addunt *Côn. Lugo*, & alii cum *Burgh.* cent. 2. caſ. 55. ſi dixeris octogefies circiter, quamvis feceris centies, quia viginti reſpectu centum videtur in morali iudicio eſſe parvus numerus, ſed alii meritò de hoc dubitant; unde ſi feciſſes centies trigefies, & dixiſſes centies circiter, *Bosco* rectè dicit fore nimium exceſſum, quia quamvis triginta non ſit tertia pars numeri centenarii, tamen neque in ſe neque reſpectivè ad centum videntur eſſe aliquid parvum. Addit *Dicaſt.* n. 119. ſi dixeris, circiter millies, eſſe ſatis, quamvis feceris millies quinquageſies: Si tamen dixiſſes, millies circiter, & feciſſes millies ducenties, non videri ſatis expreſſum, quia eſt nimius exceſſus, putat tamen, ſi dixiſſes, circiter decies millies, tum etiam includi decies millies & ducenties, qui enim dicit exercitum conſtare circiter decem millibus militum, verum dicit, quamvis ſint ducenti plures vel pauciores. Denique ſi quis dixiſſet ſe blaſphemàſſe decies, non addendo circiter, & poſtea comperiret vel dubitaret, an non blaſphemàrit undecies, communior ſententia eſt cum *Sporer* n. 449. debere in proxima confeſſione dicere ſe blaſphemàſſe ſemel vel de hoc dubitare,

quia hanc vicem nullo verbo vel signo manifestasset. In hoc tamen contradicit Tann., & rectè, si supponamus pœnitentem semel pro semper manifestasse Confessario, quòd tali determinatè numero non intelligat nisi circiter. Vide etiam dicta n. 617. 618. 624., ubi aliqua de confessione quoad numerum.

941. Q. 131. *An non tantum actus externus, sed etiam effectus peccati sit cum actu interno confitendus.* R. §. 1. Actus externus, qui internum complet in ratione peccati externi, est simul confitendus, Tann., q. 7. n. 47. *Aversa* q. 10. l. 2. §. *potius.* *Esparsa* q. 90. a. 1. ad 7. *Platel.* n. 774. qui meritò dicunt hoc esse certum. *Probat*ur, quia licet actus externus nihil superaddat malitiæ, uti habet communis & probabilior cum S. Tho. 1. 2. q. 20. a. 3. & 4. contra Scot. Ripald. & alios, tamen actus internus & externus faciunt unum actum completum in genere moris, actio enim externa habet se velut materiale, interna velut formale, Christus autem voluit explicari totum peccatum completum in genere moris, uti nobis constat ex consensu Doctorum & praxi fidelium, ergo cum actus internus in genere moris compleatur per actum externum, & cum illo sit simpliciter totum peccatum completum, debet illud totum explicari, dicendo, v. g. commisi homicidium, adulterium, detractionem, hæc enim veniunt nomine peccati simpliciter, quod dicitur, dictum, factum vel concupitum, ergo. Consequenter qui alterum vulneravit, non satisfacit dicendo, volui vulnerare; item qui volens occidere, lethaliter vulneravit, non satisfacit dicendo, volui occidere, sed debet addere, volens occidere lethaliter vulneravi.

Obij.